

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In die ascensionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

In die ascensionis.

si aliquis nolens dimittere debita primi dicat oratione domini cam. no mentis. quis hoc qd dicit no sit veru quo ad sua psona. est tñ veru qtu ad psona ecclie extra qua est merito r ideo fructu orationis caret. Aliqui tñ peccatores qsig parati sunt debito rib' suis remittere. et ideo ipsi orates exaudiat. fm illud. Eccl. xviii. Relinq primo noceti te. r tunc deprecanti tibi pctā soluent.

In die ascensionis dñi est euangelium.

In illo tpe.

Recubentib' undeciz discipulis r c. marci .xv. Circa qd possunt

disputari sequentes questiones Primo vtru cōueniēs fuit xpm ascendere in celū. ¶ Secda vtrum ascensio xpi fuerit nobis vtilis. r nostre salutis fructifera. ¶ Tertia vtrum cōueniat christo sedere ad dexteram patris.

Prima

questiones sic procedit. Et videtur qd no fuerit conueniens christuz ascendere in celuz. ¶ Primo sic (ii. sen. di.

xxij. q. ii. ar. s. q. s. ad. ij.) In christo non est nisi duplex natura. scz

diuina r humana. sed fm diuina naturā christo non cōuenit ascendere localiter. cū ipse fz qd deus sit vbicq. nec fm dignitatē. cū diuinitas proficere non possit. r iterum fm humanam fm locuz quia ipse de celo non descendit. Dicitur aut Job. ij. Nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo. nec fm dignitatē qd gloria sua post resurrectionē gloriosam non creuit. ergo videtur qd christus non debuit ascendere in celum. ¶ Secdo sic (ii. sen. q. lvi. ar. s. ad. ij.) De qd mouet inouetur ppter aliquid melius. fz in xpo no fuit melius esse in celo qm in terra. nihil enim accretum ad animam nec qtu ad corpus. ergo videtur qd non fuit conueniens christū ascendere. ¶ Tercio sic. christus filius dei beatissimam naturam assumpsit propter nostram salutē. sed magis esset salutaris hominibus qd per conuersaretur nobis in terris qm eius absentia. ergo videtur qd non fuerit conueniens christum ascendere in celum. ¶ Quarto sic (ex. ii. sen. di. q. ii. ar. ij. q. ii.) Si christus ascendere debuit videt qd statim post resurrectionē ascendere debuit. ascensio sua est exēplar aliorum. fz alij sc̄i post resurrectionē statim futurā corporū ascensionē statim post resurrectionē ascendere. no differre vsq ad

In die ascensionis dñi. In illo tpe. Recubentib' undeciz discipulis r c. marci .xv. Circa qd possunt disputari sequentes questiones.

dies. In oppositū est euange-
 lium presens. vbi dicit. Dñs qui
 dem iesus assumptus est in celus.
 Rñdeo dicēdū sub certis con-
 clusionibus. Prima conclusio.
 Lōuēns fuit xpm in celū ascē-
 dere. Ita conclusio est in simbolo
 vbi dicitur. Ascēdit ad celos. et
 Job. xx. dicit. Ascendo ad patrē
 meum et patrē vestrū. Secōdo sic.
 (vt habetur. iij. par. q. lviij. ar. j.)
 Locus debet esse pportionatus
 locato. xps aut per suam resur-
 rectionē vitam immortalē et in-
 corruptibile inchoauit. loc⁹ aut
 in quo nos habitamus est locus
 generationis et corruptiois. sed
 locus celestis et locus incorru-
 ptibilis. nō fuit ergo cōueniens
 qd xps post resurrectionē maner-
 ret in terris. sed pueniēs fuit qd
 ascenderet in celū. Vbi nota qd
 (vt habet. iij. sen. dist. xxiij. q. iij.
 ar. j. q. j.) ascendere in celū fuit
 congruū ipsi xpo et nobis. Xpo qd
 dem. qz omne id qd ad gloriā
 pertinet debebat ei. vnde cū ce-
 lum empireū sit locus cōgruus
 glorie. cōueniens fuit vt ad illū
 locum ascēderet. Nobis autem
 congruū fuit q̄rum ad tria. Pri-
 mo vt nos quasi in corporalem
 possessionē induceret celi quam
 nobis precio sui sanguinis eme-
 rat. Secōdo vt ipse spem nostram
 ad celū erigeret. qz duz humanā
 conditionē sideribus importa-
 uit credētib⁹ celū posse patere
 monstrauit. vt dicit leo papa. Ter-
 tio vt iam xpm non fm carnē cō-

gnoscētes spiritualiter tantus
 ei cōiugamur vt sic idonei effi-
 ciamur ad dona spiritus sancti ac-
 cipiēda. fm illud ps. Ascēdēs
 in altū dedit dona hoib⁹. Secū-
 cunda cōclusio. Xps ascēdit sup
 omnes celos. Ita conclusio habet
 ad Eph. iij. Ascendit super oēs
 celos vt adimpleret oia. Ita cō-
 clusio ratione sic pbatur. C. iij. p.
 q. lviij. ar. iij. Quarto aliqua cor-
 pora perfectius participat diuī-
 nam bonitatē tāto sunt superio-
 ra corporali ordine qd est ordo lo-
 calis: sed inter oia corpora etiā
 gloriosa. corpus xpi maiori res-
 fulget gloria. ergo pueniētissi-
 mum fuit qd sit super oia corpo-
 ra constitutū in alto. Et ideo sus-
 per illud ad Eph. iij. Ascēdens
 xps in altū. dico. loco et dignita-
 te. Attendite tñ qd (vt habet. iij.
 par. vbi. sup. ad pmū et scdm. et
 iij. sen. dist. xxiij. q. iij. ar. iij. q. j. ad
 pmū et scdm.) nō dicit ascēdis-
 se super oēs celos qd extra celū
 empireū sit. sed qz in altissimaz
 partē celi empirei ascendit nec
 in ascēsu suo fuit aliqua diuisio
 facta celozum. qz q̄uis de natu-
 ra corporis non sit qd possit esse
 in eodē loco simul cum alio cor-
 pore. potest tamen deus hoc fac-
 cere per miraculū: qd in eodem
 loco possent esse simul. sicut fe-
 cit: vt corpus xpi clauso vtero
 beate virginis eriret. et qd intra-
 nit ianuis clausis ad discipulos
 vt dicit gregorius. Tertia cō-
 clusio. Xps ascendit propria vir-
 o iij

In die ascensionis.

tute in celum. Ista cōclusio p̄t̄
ex illo. Ysa. lxiij. Iste formosus
in stola sua gradiēs in multitu-
dine fortitudinis sue. Pro cui⁹
conclusionis vera intelligentia
est notādū q̄. (vt habet. iij. par.
vbi sup. ar. iij.) in xp̄o est duplex
natura scilz diuina et humana.
Unde fm vtrāq; naturaz potest
accipi duplex virt⁹ eius. sed fm
humanā naturam potest accipi
duplex virtus xp̄i. Una quidem
naturalis que procedit ex prin-
cipis nature. ⁊ tali virtute ma-
nifestum est q̄ xp̄s nō ascendit.
Alia aut virt⁹ in humana natu-
ra est virtus glorie. fm quā xp̄s
in celum ascendit. cuius quidē
virtutis ratio ex p̄te anime glo-
rificate assignatur ex cuius re-
dundantia glorificatur corpus
vt dicit Augustinus ad dioscor⁹
Erit enim tanta obedientia cor-
poris gloriosi ad animā beatā.
vt sicut angu. dicit. xxiij. de ciui-
tate dei. vbi volet spiritus ibi
erit protinus corpus. Decet aut
corpus gloriosum ⁊ immortale
esse in loco celesti vt dictum est.
⁊ ideo ex virtute anime volētis
corpus xp̄i ascendit in celū. Sic
ergo xp̄s ascendit propria virtu-
te. Primo quidem virtute diui-
na. Secundo anime glorificate
mouentis corpus. p̄t̄ vult. Nec
obuiat huic cōclusioni. q̄ assum-
tus dicitur in euangelio. qz (vt
habet. iij. par. vbi sup. ad p̄mū.)
sicut xp̄s dicitur pp̄ria virtute
surrexisse. ⁊ tamen est suscitatus

a patre. eo q̄ est eadē virtus pa-
tris ⁊ filij. ita xp̄s pp̄ria virtute
ascendit in celum. ⁊ tamen a pa-
tre est eleuatus ⁊ assumptus. Qd
rationes in oppositū. Ad p̄mā
rūdetur q̄ ascendere ⁊ descendere
possunt dici pp̄ria. ⁊ sic signat
motus locale. vnde nō cōuenit
xp̄o fm diuinam naturā sed fm
humanā. fm quam descendit in
inferos. hic descensus fuit fm
animā. ⁊ ascendit localiter ad
los fm aim ⁊ corpus simul. Do-
tur etiam metaphoricē ascen-
dere ⁊ descendere. ⁊ sic xp̄s dicitur
descendisse fm diuinā naturā
in q̄tum se exinanuit formam
serui accipiens. Phil. ii. ⁊ in q̄-
tum per nouum effectū fuit
in anima. fm quē ante nō fuerat
ascendisse aut q̄tum ad noticiā
alioy. Similiter q̄tum ad hu-
manā naturā ascendit fm q̄
tatus est ad gloriā resurrectionis
⁊ noticiā populoy. Descendit
aut fm passionis ignominia
autem dicit. Nemo ascendit
si qui descendit ad personā re-
rendum est. cui fm vnam natu-
ram cōuenit descendere de celo
id est fm diuinā. in q̄tum sibi
nem in persona copulauit. ⁊ fm
aliam scilz humanā ascendit.
Ad secundam respondetur q̄
fuit decentius corpus christi in
celo q̄ in terra. Pro quo nota-
lz per hoc q̄ christus ascendit in
celus nihil ei accreuit q̄tum ad
ea que sunt de essentia glorie
sive fm corpus sive fm animā.

1025. Quadam die die

tñ accreuit et aliqd qñ ad loci
decentiã qd est ad bene esse glo-
rie. nõ qz corpoti eius aliqd aut
pfectionis aut psummatiõis ac-
quireretur ex corpe celesti. sz so-
lũmodo ppter quandã decentiã
hoc aut aliquo modo pertinebat
ad eius gloriã. et de hac decetia
gaudium quoddam habuit. non
quidẽ qz tñc de nouo de hoc gau-
dere inciperet quando in celum
ascendit sz qz nouo modo de hoc
gausus est. sicut de re impleta.
vñ sup illud ps. Delectatiões in-
dextera tua vsqz i finẽ dicit glo.
Delectatio et leticia erit mihi in
cõsensu tuo humanis obtusiõni-
bus subtractis. Vñ alexãder de
halis in tertio dicit. qz nouũ gau-
diũ potest dici quo ad nouã spe-
ciẽ gaudiũ. et quo ad numerũ gau-
diorũ. Aut potest dici nouũ gau-
diũ solũ. qz est nouus modus gau-
dendi vel gaudiũ. Primo modo
non accreuit christo nouũ gau-
dium. qz de nullo gausus est in
ascensione de quo prius nõ gau-
deret. sed scdo modo sic. Sicut
dicim⁹ qz cũ fit descẽsus a theo-
rica practice ad practicã expe-
rientie nõ fit descẽsus a noto
ad ignotũ. sz ad notũ alio modo
Ad terciã rñdeñ negãdo mino-
rez. Et ratio est. qz (vt habet. iij.
p. q. lvij. ar. f. ad. iij.) sz pñtia
corpõalis christi fuerit subtracta
fidelib⁹ p ascensionẽ. pñtia tñ
diuinitat⁹ ipsi⁹ semp adest fideli-
bus. sñ qz ipse dicit Matth. vl-
timo. Ego aut vobiscũ sum vsqz

ad cõsummationem seculi. Qui
enim ascẽdit in celos nõ deserit
adoptatos vt dicit leo papa. Sz
ipsa ascensio xpi in celũ qua cor-
poralem sui pñtiam nobis sub-
traxit magis fuit vtilis nobis qz
pñtia corpõalis fuisset. vt
dicit sanct⁹ thomas. vbi. s. Pri-
mo quidẽ ppter fidei augmẽtũ
que est de nõ visis. Vñ ipse dñs
dicit Job. xvj. qz spũsanctus ad-
ueniens arguet mundũ de iusti-
cia scz eoz q non credũt. vt dicit
Augustinus sup iohannem ipsa
quidem fidelium cõparatio infi-
deliũ est vituperatio. Vñ subdit
Quia ad patrem vado et iam nõ
videbitis me. beati enim qui nõ
vident et credunt. Erit itaqz ves-
tra iusticia de qua mundus ar-
guitur. quoniam in me quem nõ
videtis creditis. Scdo ad spei
subleuationez. vñ ipse dicit iob.
xiiij. Si abiero et preparauero
vobis locum. iterum venias et ac-
cipiam vos ad me ipsum. vt vbi
ego sum et vos fitis Per hoc em
qz humanam naturã in celo col-
locauit. dedit nobis spem illuc
perueniendi. quia vbi fuerit cor-
pus ibi congregabuntur et acqui-
le. vt dicit Matth. xxiiij. Unde et
Dichee. ij. dicit. Ascendit iter pã-
dens ante eos. Tertio ad erigen-
dũ caritatis affectuz in celestia.
Vñ dicit apłs Eoll. iij. Que sur-
sus sunt sapite nõ que super ter-
ram. Et qz spũsanctus amorem
nos in celestia rapiens. ideo dñs
dicit discipulis. Job. xvj. expe-
o iij

In die ascensionis.

dit vobis vt ego vadam. si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos. si autem abiero mittam eum ad vos. quod expones Augustinus super iohannem dicit. Non potestis capere spiritum quod dicitur secundum carnem nosse per sinitis christum. christo autem ascendente corporaliter non solum spiritu sancto sed pater et filii illis affuit spiritualiter. Ad quartam respondeatur negando consequentiam. Et ratio est. quia si christo resurgente in vitam immortalem pergrueret locus celestis. tamen usque ad ascensionem distulit ut veritas resurrectionis comprobaretur. ad quam ostendendam oportuit quod non statim post resurrectionem ascenderet sed diu cum apostolis conversaretur. ut ex magna familiaritate omnis dubitatio tolleretur quia si tantum apparuisset semel. potuisset videri aliqua illusio. et ideo pluries in illis diebus illis apparuit. Fuit etiam dilata ascensio ad consolationem discipulorum qui de morte christi tristati fuerant. Et ideo dicitur glo. Act. 1. Sicut. xl. hora fuerunt mortis christi. ita. xl. dies cum eis conversatus est post resurrectionem. quia consolatio diuina excedit tristitiam humanam ut magis extendatur tempus consolationis quam tribulationis. Quod autem arguitur de aliis sanctis non valet. quia aliorum in sanctorum non oportebit resurrectionem probari. quia omnibus manifesta erit et ideo non oportet quod differatur ascensio eorum.

Secundam questionem sic proceditur et videtur quod ascensio christi non fuit nobis utilis et fructuosa nostre salutis. Primo sic. per passionem et descensum ad inferos. omne impedimentum remouit. et ianua paradisi per passionem aperta est. et similiter per baptismum celi aperti sunt. ergo per ascensionem nihil nobis utilitatis accituit. Secundo sic. christus fuit causa nostre salutis in quantum salutem nostram meruit. sed per ascensionem nihil nobis meruit. quia ascensio pertinet ad premium exaltationis. non est autem idem premium et meritum. nec via et terminus. ergo et quod oppositum est illud iob. xvij. Et dixit vobis vt ego vadam. id est recedam a vobis per ascensionem. Quod deo dicendum. Quod vt habet. i. q. lviij. ar. vj. Ascensio christi fuit fructuosa. quia causa quodammodo nostre salutis. Et hoc dupliciter. Uno modo ex parte nostra. alio modo ex parte ipsius. Ex parte nostra nostra in quantum per christi ascensionem mens nostra motum in ipsum. et quia per ascensionem vt in precedenti questione diximus. daretur primo locus fidei. secundum spei. tertio caritati. quarto etiam vt reuerentia nostra augetur in ipsum. dum iam extimamus eum sicut hominem terrenum. sed sicut deum.

celestē sicut apłs dicit. ij. ad Cor
 rinth. v. Et si cognouim⁹ fm car
 nem xp̄m. mortales p̄ qđ putauim⁹
 mus cū tantū hoīem. vt glosa ex
 ponit. s; nūc iā nō nouim⁹. ¶ Ex
 parte autē sua fuit causa nostre
 salutis. q̄rum ad ea q̄ ipse fecit
 ascēdēs p̄pter nostrā salutem.
 Et p̄mo qđē viā nobis p̄parauit
 ascēdēdi in celū fm q̄ ipse dicit
 ioh. xiiij. Vado parare vobis lo
 cum. Et michē. ij. Ascēdet pan
 dēs iter ante eos. Nō em̄ ipse est
 caput nostrum oportet ⁊ illuc se
 qui membra quo caput p̄cessit
 ¶ Ubi dicit ioh. xiiij. Ut vbi ego
 sum ⁊ vos sitis. Et in h̄mōi signū
 aias sanctorū quas de inferno de
 duxerat in celum tradidit. fm il
 lud ps̄. Ascēdens in altū capti
 uā duxit captiuitatē. Secdo. qz si
 cut pontifex in veteri testamen
 to intrabat sanctuariū vt assiste
 ret deo p̄p̄lo. Ita xp̄s intrauit
 in celū ad interpellandū p̄ nobis
 vt dicit ad Heb. viij. Ipsa enim rep̄
 sētatio sui ex natura hūana quā
 celo intulit. est quedā interpella
 tio p̄ nobis. vt ex qđ de hūanā
 naturā sic exaltauit in xp̄o. et iaz
 eoz misereat p̄ quib⁹ fili⁹ dei dicit
 humanā naturā assūpsisse. Ter
 tio vt in celoz sede quasi deus ⁊
 dñs p̄stitur⁹. ex inde diuina dona
 hoībus mitteret. fm illud. Eph.
 iij. Ascēdit sup̄ oēs celos vt ad
 impleret oia. scz domis suis fm
 glo. ¶ Ad rationes in oppositū.
 ¶ Ad primā r̄ndet negādo cons
 sequentiā. Et ratio est. qz vt h̄a

betur. iij. sen. di. xxiij. q. iij. ar. f. ad
 iij. ¶ s; per passionem christi oia
 ipedimēta fuerūt a nobis amo
 ta. ⁊ oia bona data q̄rum ad me
 ritū. qz scz p̄ passionē xp̄s nobis
 meruit predicta. oportuit t̄m̄ p̄
 effectum in illa bona introduce
 remur quasi in corporalem poss
 sessionem eorum que iam nobis
 meruerat. Bona autē glorie in
 tribus cōsistunt. Primo in diu
 na visione que est beatitudo ant
 me. et hoc per effectum contulit
 descēdēdo ad inferos. Secdo est
 gloria corpis. et hoc inchoauit in
 sua resurrectione. Tertiu est loc⁹
 p̄gruas ⁊ hoc p̄stitit in sua ascē
 sione. In baptismo autē celi apri
 sunt in signū qz p̄ baptismū quē
 tunc inchoabat in quo ei⁹ passio
 operatur plenarie. celi adit⁹ p̄
 teret nobis. ¶ Ad scdam r̄ndet
 negādo p̄sequentīā. Et ratio est.
 qz s; ascensio xp̄i nō sit causa no
 stre salutis p̄ modū meriti. fuit
 inde per modū efficiētē in q̄rū
 humanitas fm quā ascendit est
 quodāmodo instrumentū diuini
 tatis. et operatur in virtute ei⁹.

Tertiam
 questionē sic
 pcedit. Et vi
 detur qđ nō cō
 ueniat xp̄o se
 dere ad dexte
 rā p̄ris ¶ Pri
 mo sic arguit. iij. pte. q. lviij. ar.
 s. ¶ Dextera et sinistra sunt disse
 rentie positionum corporalium,

In die ascensionis.

sed nihil corpale puenit deo. qz deus spūs est Johānis. iij. ergo videt qz xpo non pueniat sedere a dexteraz patris. ¶ Secdo sic. si qd sedet ad dexterā alicui. ille sedet ad sinistrā ei. si ergo xps sedeat ad dexterā patris. sequitur qz pater sedeat ad sinistrā filij. qd est inconueniēs. ¶ Tertio sic. (in qrif vbi. s. ar. ij.) vel puenit xpo sedere ad dexterā patris fm qd deus vel fm qd homo. sz nec sic. nec sic. ergo zc. assumptū pbat qz nō fm qd de. qz xps fm qd deus dicit dexterā dei. patris sz nō videt idem esse dexterā alicuius z ille q sedet ad dexterā ei. ergo xps fm qd de non sedet ad dexterā patris. Qd aut etiam nō fm qd homo pbat sic. Dicit damas. Dixerā patris dicim gloriā z honore diuinitatis. sz honor z gloria diuinitatis nō cōuenit xpo fm qd homo. ergo videt qz xpo fm qz homo non pueniat sedere ad dexteraz patris. ¶ In oppositū est euāgelij pns. ¶ In deo dicendū. qz xpo puenit sedere ad dexterā patris. vt dicit i symbolo. Pz cōclusio ad Heb. j. vbi dicit de xpo. Sedet ad dexterā maiestatis in exelsis. Pro qua conclusionē notandū. Primo qz (vt habet. iij. sen. di. xxi. q. ij. ar. ij. q. ij.) dexterā est pars nobilioz corporis. vnde qui alteri ad dexteraz sedet nobilissimo modo ei cōiungit. Modus aut fm quem aliqua patri cōiungitur. vel est nobilissimus simpliciter. z sic est

esse equalem sibi z hoc conuenit christo scdm diuinam naturam. Vel est nobilissimus qm potibile est creature. z hoc est cōiungi ei inuione psonē filij ei. z sic puenit sedere ad dexterā xpo fm humanam naturā. ¶ Signat enim sessio firmitate z cōiunctionis. et ita in glo ad Romā. viij. exponit de xpo. dicit. Qui est ad dexterā dei. sz patris. i. equalis patri. vel in potioribus bonis patris vbi dexterā patris est. vel equalitas patris potioritas bonozū patris. ¶ Ad rationes in oppositū. ¶ Ad primam rīdetur negādo pnam ratio est. qz ibi dexterā nō pbat dicit sz methaphorice. ¶ In damas. dicit. iij. lib. Non localē dexterā patris dicim. sz p dexterā patris dicim gloriā z honore diuinitatis. ¶ Ad scdm rīdet. qz ratio nō pcedit fm qz sedere ad dexterā intelligitur corporaliter. ¶ In ap. dicit in quodaz sermone de symbolo. Si carnaliter accipim. xps sedet ad dexterā patris. ¶ Erat ad sinistrā ibi aut. id est eterna beatitudine oīs dexterā est. qz ibi nulla est miseria. ¶ Tertio respondet. qz xpo cōuenit sedere ad dexterā patris. et fm qd de. z fm qd homo. alio modo. Pro quo notandū qz dexterā tria intelligi possunt. modo fm damas. gloria diuinitatis. Alio modo fm angustinus beatitudo patris. Tertio fm eadem iudiciaria potestas. ¶

